

Principer för genomförande och beslutade avvikelser

Version 1.0 (30 okt 2023)

Version 1.1 (13 juni 2024) kolumn med översynsrådets uttalande tillagt

Version 1.2 (1 sep 2024) översynsrådets uttalande tillagt på princip 1, 7,8, 9, 10

Version 1.3 (18 sep 2024) översynsrådets uttalande tillagt på princip 2,3,4,6,11,12,13,14

Version 1.4 (4e nov 2024) översynsrådets uttalande tillagt på princip 5, 15,16,17,18,19,20.

Version 1.5 (11e nov 2024) inkl statistik på princip 4 och anteckningar på princip 20, tydligt JA, NEJ, eller DELVIS implementerat för översynsrådets uttalande om principerna

Version 1.6 (14e nov 2024) Bilaga: Rekrytering och lottning av deltagare i Göteborgs Stads medborgarråd för delaktighet i miljö- och klimatfrågor tillagd

Under 2023-2024 genomför Democracy Upgraded på uppdrag av Miljöförvaltningen & Göteborgs Stad ett medborgarråd på stadennivå med fokus på hur invånare kan involveras i klimatomställningen. Följande principer ska beaktas och vara styrande i genomförandet av rådet.

#	Princip	Förklaring	Beslut	Avvikelser	Översynsrådets uttalande
1	Tydligt och relevant uppdrag	Uppdraget till rådet är tydligt formulerat, & det finns ett allmänt behov av att adressera de utmaningar rådet fördjupar sig i	Ja		DELVIS Översynsrådet bedömer att principen är delvis uppfylld. Uppdraget till rådet uppfattas som komplicerad och svår att svara på. Att det rådde otydlighet kring de dubbla kunskapsområdena deltagade & demokrati samt miljö-och klimat samt dubbelhet i rekommendationer kring både process & innehåll.
2	Slumpvis urval	Rekryteringen av potentiella rådsmedlemmar likväl som urval av rådsmedlemmar och reserver sker slumpvis	Ja		JA Översynsrådet bedömer att principen är uppfylld.
3	Inkludering	Hela populationen kan utgöra potentiella rådsmedlemmar. Vissa undantag kan göras med hänsyn till genomförande av sessioner eller till rådets legitimitet	Ja		JA Översynsrådet bedömer att principen är uppfylld. Men undantag för människor under 16 år (förbestämt).

4	Represen- tativitet	Ambitionen är att rådets sammansättning ska vara representativ för befolkningen utifrån förutbestämda kriterier såsom ålder, kön, boendeort, etc.	Ja		DELVIS Översynsrådet bedömer att principen är delvis uppfylld. Vissa bortfall i deltagande påverkade representativiteten. En överrepresentation i det tidiga urvalet hade kunnat möjliggöra deltagande från underrepresenterade grupper som ej deltog. Det saknades representation bland de som inte hade någon utbildning och de som är arbetslösa. Se bilaga Underlag till översynsrådet.
5	Transparens i representativitet	Projektet skall redogöra för hur representativ rådets sammansättning kan anses vara. Detta utifrån förutbestämda kriterier, men även utifrån andra kriterier som under projektets gång bedöms vara relevanta.	Ja		NEJ Översynsrådet bedömer att principen inte är uppfylld. Det finns ingen publicering kring hur representativt rådet är ännu.
6	Låga trösklar	Sessionerna ska designas på ett sätt som möjliggör för så många som möjligt att delta. Detta kan innebära att hänsyn behöver tas till behov av tolk, barnpassning, hjälpmedel, etc.	Ja		JA Översynsrådet bedömer att principen är uppfylld. Med reservation för att anpassningar så som barnpassning uttryckligen behöver synliggöras i förväg. Sessionerna tog hänsyn till behov av tolk, ekonomisk ersättning, reseersättning samt mat. Mer hänsyn hade kunnat tas kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i designen av sessionerna.
7	Opartiskhet	Ansvariga för sessionerna, inklusive facilitatorer, är i alla avseenden opartiska till rådets diskussioner och rekommendationer.	Ja	Facilitatorer är från göteborgs stad (men inte från MF), därmed inte helt oberoende	DELVIS Översynsrådet bedömer att principen är delvis uppfylld. Facilitator från Göteborgs Stad gick in i rollen att förklara och försvara, och därmed inte helt opartisk i facilitatorsrollen. Observatörer som inte höll sig till överenskommen om att inte delta i diskussioner.
8	Facilitering	Personer med färdigheter i facilitering är under sessioner ansvariga för att skapa ett stöttande, tillåtande och utforskande samtalsklimat.	Ja		DELVIS Översynsrådet bedömer att principen är delvis uppfylld. I en grupp noterades bristande färdigheter i facilitering.
9	Balans i perspektiv	Samtliga relevanta perspektiv i sakfrågan får	Ja	Pga tidsbegränsningar och	DELVIS

		utrymme att ingå i sessionerna. I händelse av tidsbrist får olika perspektiv kombineras. Perspektivbärare kan utgöras av experter, vittnen eller stakeholders/intressenter.		byråkratiska begränsningar finns det en risk för avvikelser gällande balanserade perspektiv	Översynsrådet bedömer att principen är delvis uppfylld. För att få mer reflektioner bland rådsmedlemmar kring delaktighetsmöjligheter skulle det behövts mer kreativa sätt att tänka kring delaktighet än det som presenterades.
10	Relevans i perspektiv	Samtliga perspektiv som ingår i sessionerna är relevanta för sakfrågan	Ja		DELVIS Översynsrådet bedömer att principen är delvis uppfylld. Svårt att se hur talaren från näringslivet, specifikt bilindustri, bidrog till kunskapshöjning.
11	Organisk design	Rådsmedlemmar har möjlighet att påverka och styra vilka perspektiv som inkluderas i sessionerna	Nej		JA Översynsrådet bedömer att principen är uppfylld. Principen har beaktats trots att det inte ingick i planeringen på två punkter, vid önskan om förtydligande av frågeställningen från rådsmedlemmar samt möjlighet att välja en egen kunskapsbärare utifrån en meny.
12	Glädje	Sessioner designas på ett sätt som möjliggör för samtliga rådsmedlemmar att känna glädje, stimulans och meningsfullhet	Ja		ÖVERSYNSRÅDET KAN INTE UTTALA SIG OM DENNA PRINCIP Organiseringen av översynsrådet ger inte utrymme att besvara om denna princip uppfyllts.
13	Lärande	Rådets medlemmar ska initialt ha möjlighet och utrymme att sätta sig in i frågeställningen och fokusområdet	Ja	Men pga tidsbegränsning blir det en begränsad lärandeprocess	DELVIS Översynsrådet bedömer att principen är delvis uppfylld. På grund av tidsbegränsningen och frågeställningen som rådets gavs innebar det att flera kunskapsområden skulle behandlas och man där med inte fick tillräckligt med lärande på dessa områden.
14	Deliberation	Aktivt lyssnande och konstruktiva diskussioner om potentiella lösningar är nyckelelement i genomförandet av rådet. Därmed ska utrymme att föra diskussioner alltid maximeras, både i plenum och i mindre grupper.	Ja	Pga tidsbegränsningar blir det en begränsad deliberation	DELVIS Översynsrådet bedömer att principen är delvis uppfylld. På grund av tidsbegränsningen och frågeställningen som rådet gavs innebar det att det blev en begränsad deliberation.
15	Utkomst	Rådets arbete leder till konkret utkomst, åtminstone i form av överlämnande och	Ja		JA

		presentation av rekommendationer för relevant aktör inom mottagande organisation.			Översynsrådet bedömer att principen är uppfylld. Översynsrådet anser att det finns en utkomst i enlighet med principen.
1 6	Feedback från relevanta aktörer	Innan slutgiltig röstning ges perspektivbärare möjlighet att bidra med utvärdering och utlåtanden kring rekommendationsförslag	Ja		NEJ Översynsrådet bedömer att principen inte är uppfylld. Detta har inte genomförts under processens gång, med hänvisning till begränsat tid.
1 7	Omröstning	Rådets slutliga rekommendationer avgörs genom röstning	Ja		JA Översynsrådet bedömer att principen är uppfylld. Röstning genomfördes.
1 8	Återkoppling	Relevant beslutsfattare kommunicerar inom rimlig tid efter presentation av rekommendationer hur dessa hanterades.	Ja		ÖVERSYNSRÅDET KAN INTE UTTALA SIG OM DENNA PRINCIP Det finns en plan för återkoppling, men översynsrådet kan inte utvärdera genomförandet i nuläget eftersom det ligger framåt i tiden. Men översynsrådet anser att återkoppling är väldigt viktigt för att det ska kännas relevant att delta i ett medborgarråd. Det är även viktigt att det kommuniceras varför eller varför inte rekommendationerna implementeras.
1 9	Synlighet	Hela processen, från rekrytering till rekommendationer, kommuniceras på ett så tydligt och transparent sätt som omständigheterna tillåter	Ja		JA Översynsrådet bedömer att principen är uppfylld.
2 0	Utvärdering	Projektledningen säkerställer att det löpande finns utrymme för utvärdering av processen. Utvärdering kan omfatta samtliga delar av processen.	Ja		JA Översynsrådet bedömer att principen är uppfylld. Men det finns utvecklingsmöjligheter kring vilka delar i processen som går att utvärdera.
2 1	Översyn	En oberoende instans bestående av olika perspektivbärare följer processen för att säkerställa att genomförandet i alla avseenden stämmer överens med antagna	Ja		JA Översynsrådet bedömer att att principen är uppfylld. Att vara i översynsrådet och uttala sig om processen har varit svårt utan att ha fått delta på medborgarrådets träffar. Det hade även behövts mer handledning kring vilka information och kunskap som behövs för att uttala sig kring olika delar av

		principer för genomförande			medborgarrådet. En tanke är att vara observatör på medborgarrådets träffar hade kunnat ingå i uppdraget som medlem i översynsrådet. Mer tid hade behövts för att kunna diskutera. Ett annat perspektiv var att helikopterperspektivet i översynsrådet var bra för att kunna delta och att den viktigaste rollen översynsrådet har är att se till att rekommendationerna som tas fram av rådsmedlemmar faktiskt genomförs.
--	--	----------------------------	--	--	---

Medlemmar i Översynsrådet:

Stina Hansson, Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad

Gunilla Ekelind, fd. rådsmedlem i Sveriges första medborgarråd med Livsmedelsverket

Peder Björk (S), Riksdagsledamot

Nils Munthe, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Hege Hofstad, forskare och professor på Oslo Metropolitan University

Ingrid Blidberg, Naturskyddsföreningen

Susanna Arolin, Extinction Rebellion

Anders Åkvist (D), Kommunfullmäktige Göteborg

DIGIDEM LAB

Rekrytering och lottning av deltagare i Göteborgs Stads medborgarråd för delaktighet i miljö- och klimatfrågor

Till medborgarrådet gjordes ett slumpmässigt stratifierat urval (lottning) på 40 personer över 16 år med målet att försöka representera Göteborgs befolkning, som ett mini-Göteborg. För att uppnå detta användes en 2-stegs lottningsprocess vid rekryteringen till medborgarrådet i enlighet med den internationellt etablerade metoden som kallas Citizens' Assembly (även deliberative mini-publics).

Slumpmässigt urval i 2 steg

Rekryteringen av deltagare gjordes med ett slumpmässigt urval (lottning) vid två tillfällen, först genom att skicka en inbjudan till slumpvist utvalda delar av befolkningen enligt särskilda kriterier. Sedan bland alla de som fått inbjudan och anmält sitt intresse gjordes ett andra slumpmässigt urval som också matchar ett antal kriterier för att säkra medborgarrådets representativitet.

Inbjudan

Under en första fas skickades brev till 2000 adresser samt 5000 sms med en inbjudan till medborgarrådet. Inbjudan gjordes slumpmässigt fördelat på ålder och inkomstnivå. Vi såg alltså till att det procentuellt sätt var lika många som fick inbjudan i en viss ålder i förhållande till hur många i den åldern som bor i Göteborg. Vi tog även hänsyn till att olika åldersgrupper tenderar att svara mer eller mindre på inbjudningar som denna. Vi gjorde samma sak med inkomstnivå. För att läsa mer detaljer om hur den slumpmässiga inbjudan av brev och sms fördelades se sista sidan.

Vi använde oss även av Göteborgs Stads invånarguider som bjöd in till medborgarrådet för att nå ut till grupper som annars är svåra att nå till via brev eller sms.

De personer som fick inbjudan fick sedan fylla i ett webbformulär om de vill registrera sig och där ange ålder, kön, utbildningsnivå, huvudsaklig inkomstkälla/sysselsättning, familjesituation och boendesituation.

Lottningen

Bland de som bjödits in anmälde 180 personer sitt intresse att delta. Vi såg till att denna grupp var tillräckligt stor för att möjliggöra ett lotteri och att olika kategorier av medborgare i Göteborgs Stad fanns representerade bland de anmälda. Vi skickade till exempel ut ett påminnelse sms riktat till

gruppen unga män bland de som redan fått inbjudan, för att vi behövde få fler i den gruppen att registrera sig.

För att säkerställa att det andra slumpmässiga urvalet (2a lottningen) skulle resultera i en representativ grupp av Göteborgs befolkning har dessa kategorier använts som kriterier i samband med lottningsprocessen:

- Ålder
- Kön
- Område i Göteborg
- Utbildningsnivå
- Huvudsaklig inkomstkälla

Vi tittade på statistik för Göteborg för att veta hur fördelningen i dessa kategorier såg ut i Göteborg och hur många personer av de 40 i medborgarrådet det skulle motsvara. Därefter gjorde vi en särskild bedömning i de fall där statistiken ej representerar verkligheten. Alltså där det saknas vissa kategorier i statistiken, som till exempel kön. Vi bestämde att lägga till kategorin Annat, för att få representation bland de som inte identifierar sig som varken man eller kvinna, eftersom statistiken endast synliggör fördelningen i befolkningen mellan män och kvinnor. För att säkerställa att de yngre generationerna under 16 får en röst i rådet bestämde vi oss även för att överrepresentera åldersgruppen 16-24. På så sätt skapade vi en idealbild som skiljer sig lite från statistiken, med målet att få bästa möjliga representation.

Utifrån de 180 anmälda lottades sedan 40 deltagare fram utifrån dessa kriterier. Om du vill veta mer om hur lottningen gjordes och du har förkunskaper om programmering så finns källkoden för lottningen publicerad på github: <https://github.com/digideplab/swedish-sortition>.

Representationen i Göteborgs Stads medborgarråd för delaktighet i miljö- och klimatfrågor

Hur representativt blev resultatet av lottningen? och hur representativt blev själva medborgarrådet? Nedan beskriver vi hur utfallet skiljer sig från den beslutade idealbilden (baserat på det statistiska underlaget) och hur anmälningar, lottningen, samt deltagande av rådsmedlemmar såg ut för de 3 träffarna i Göteborgs medborgarråd för delaktighet i miljö- och klimatfrågor.

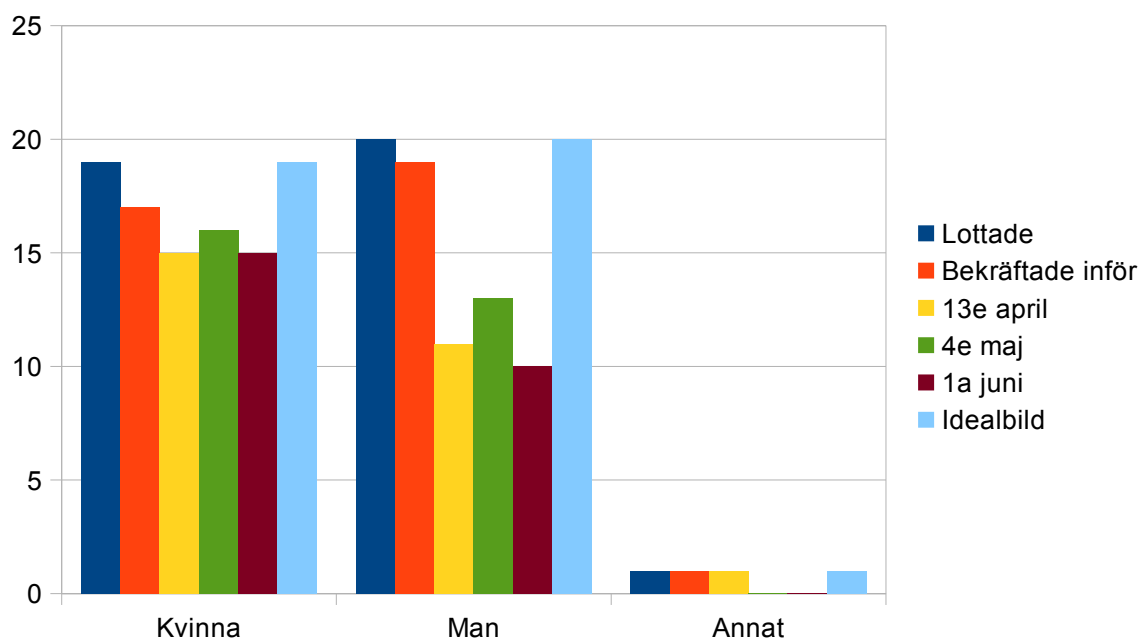
Djupare förklaring av kategorier och beslut kring idealbilden finns att läsa mer om under rubriken "Statistikunderlag och idealbild".

Notering: 4 lottade bland de anmälda var ej med i det första slumpmässiga urvalet. De hade alltså inte fått någon inbjudan adresserad till sig, dessa har förmodligen istället fått inbjudan förmedlad via en kompis, granne, familjemedlem eller själva hittat in på webbsidan och registrerat sig, 1 av dessa lottade deltog i rådet.

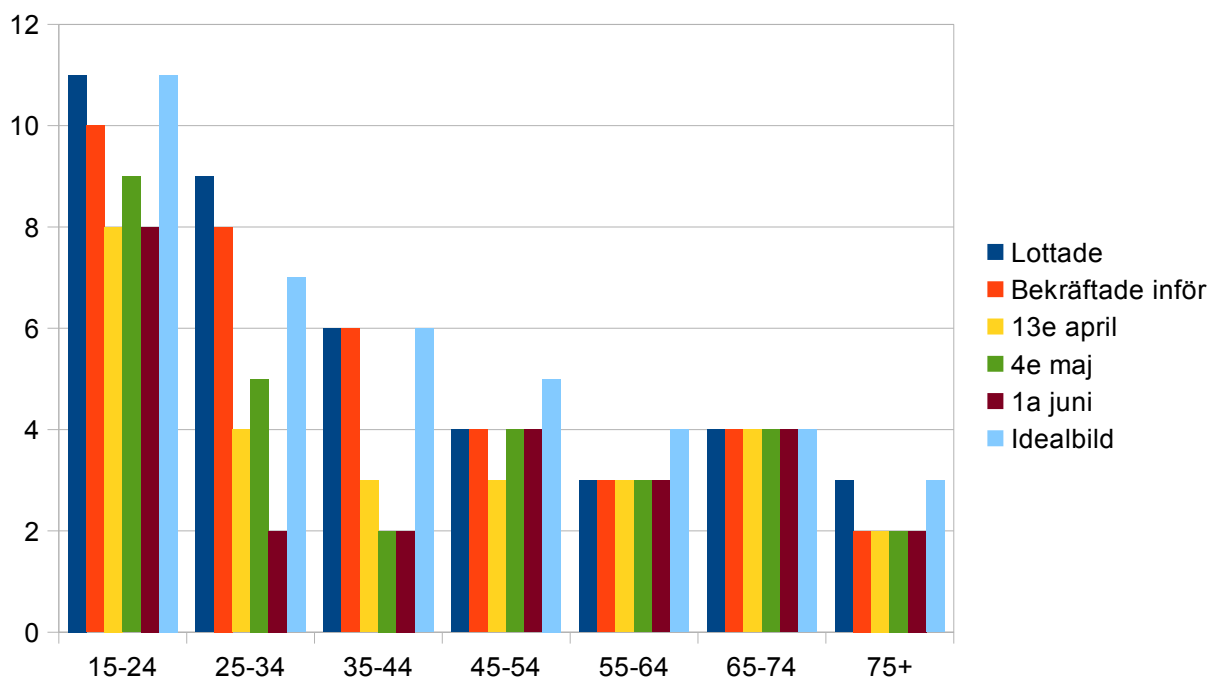
Översikt

Antal inbjudna	Antal anmälda	Antal lottade	Antal bekräftade inför rådet	Antal som deltog	Antal vi ville ha i rådet
7000, varav 5000 sms och 2000 brev	180	40, varav 14 fått brev, 22 sms, 4 ej med i urval	37	13e april: 27 4e maj: 29 1a juni: 25	30

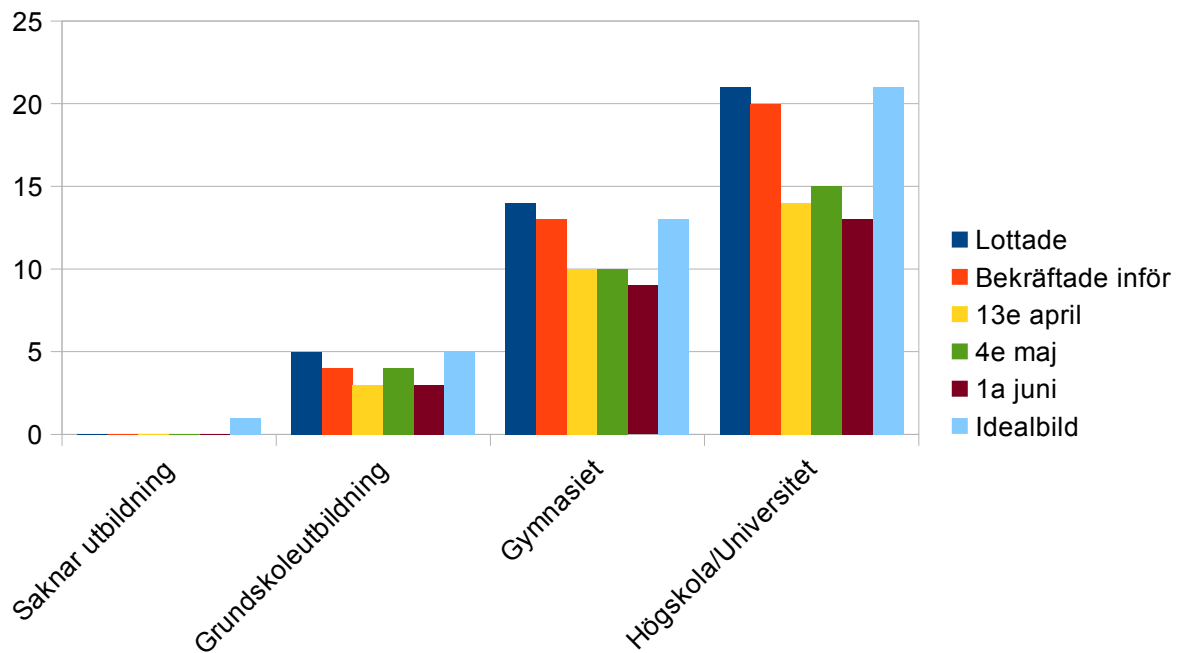
Kön

Ålder

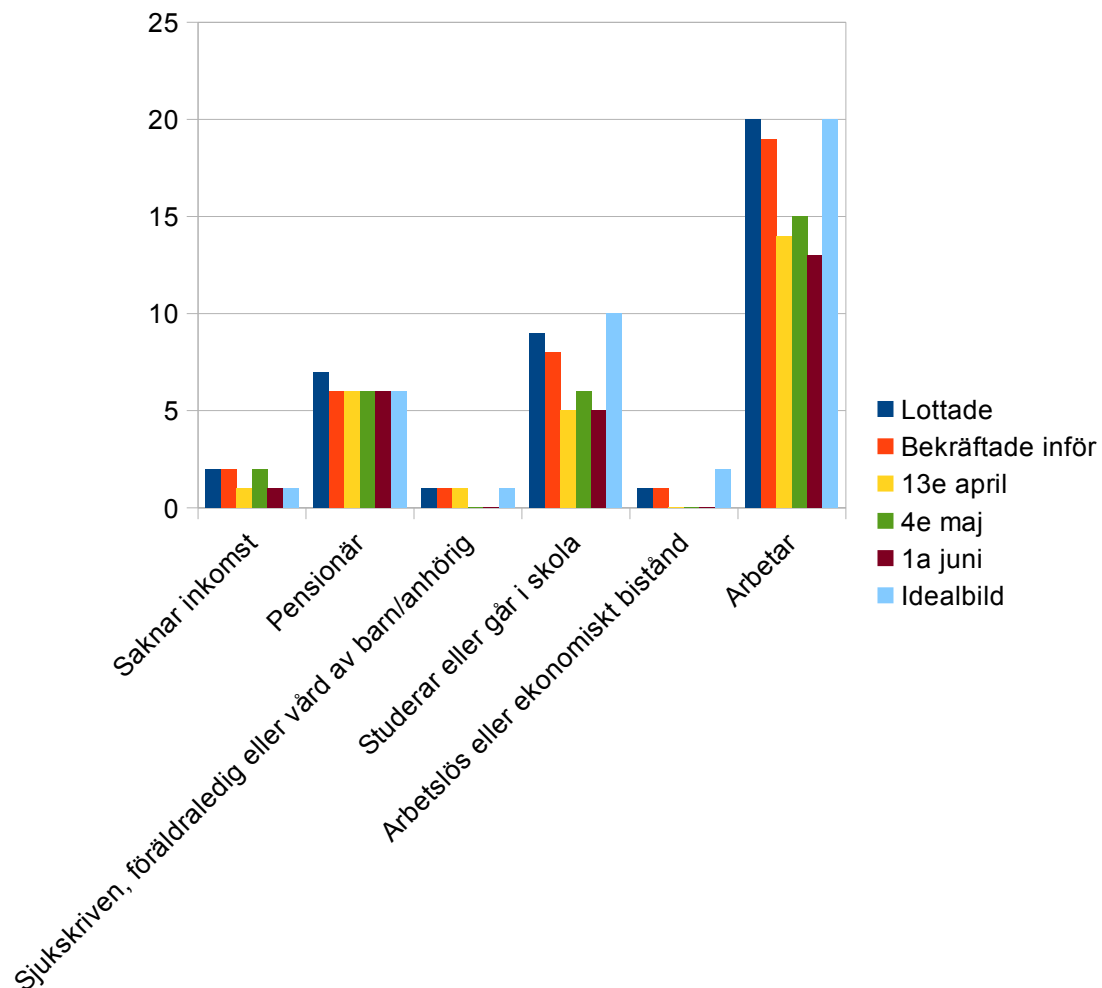

Utbildningsnivå

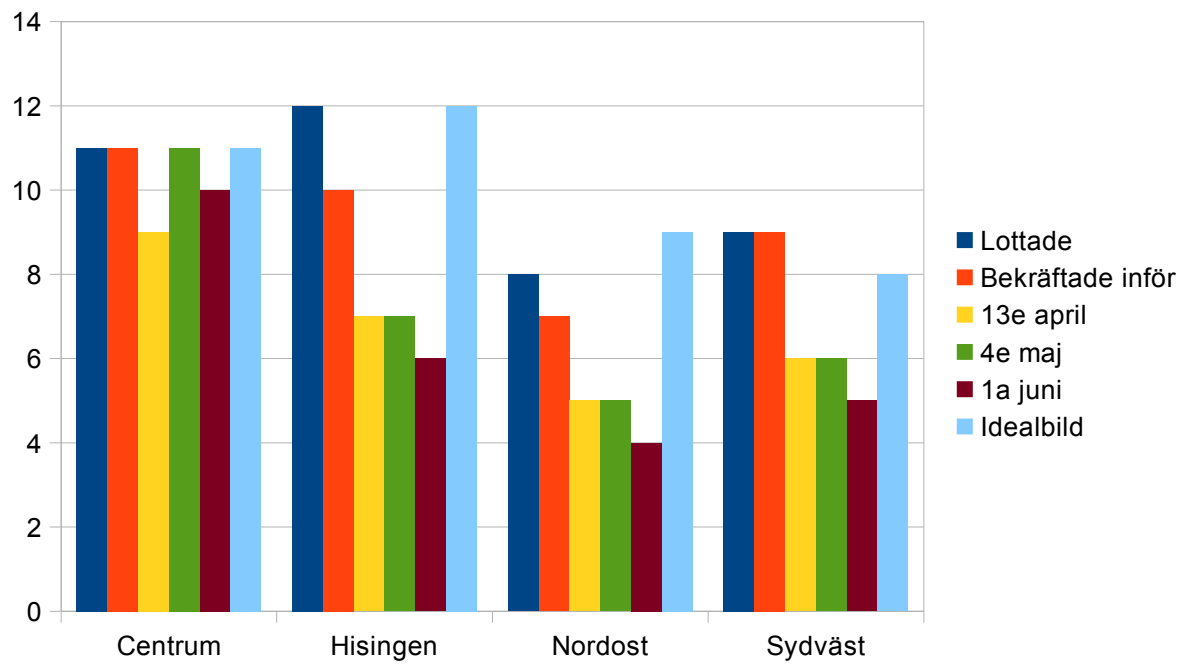

Huvudsaklig sysselsättning/inkomstkälla

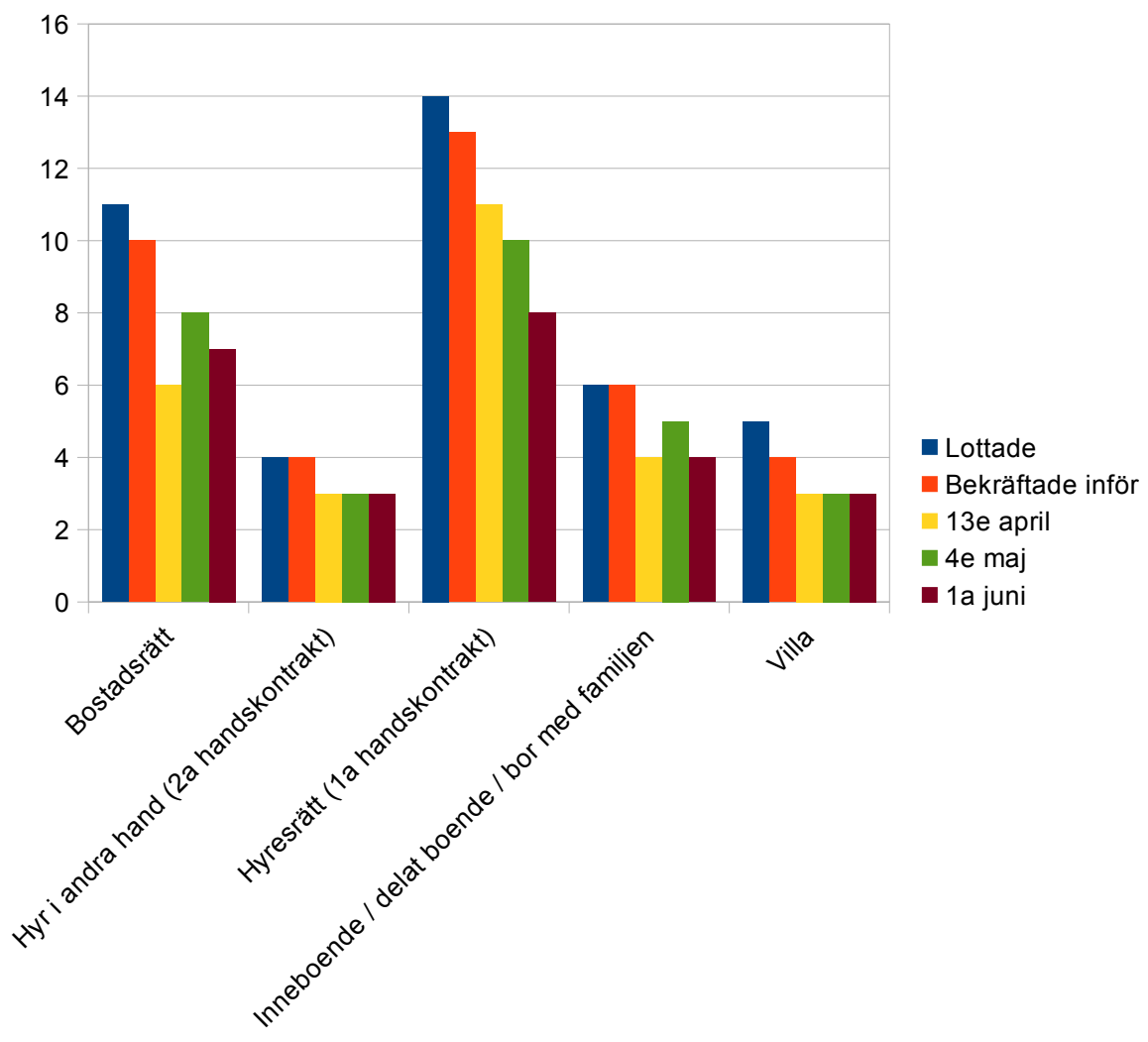
Se förklaring av kategorier nedan under rubriken "Statistikunderlag och idealbild"

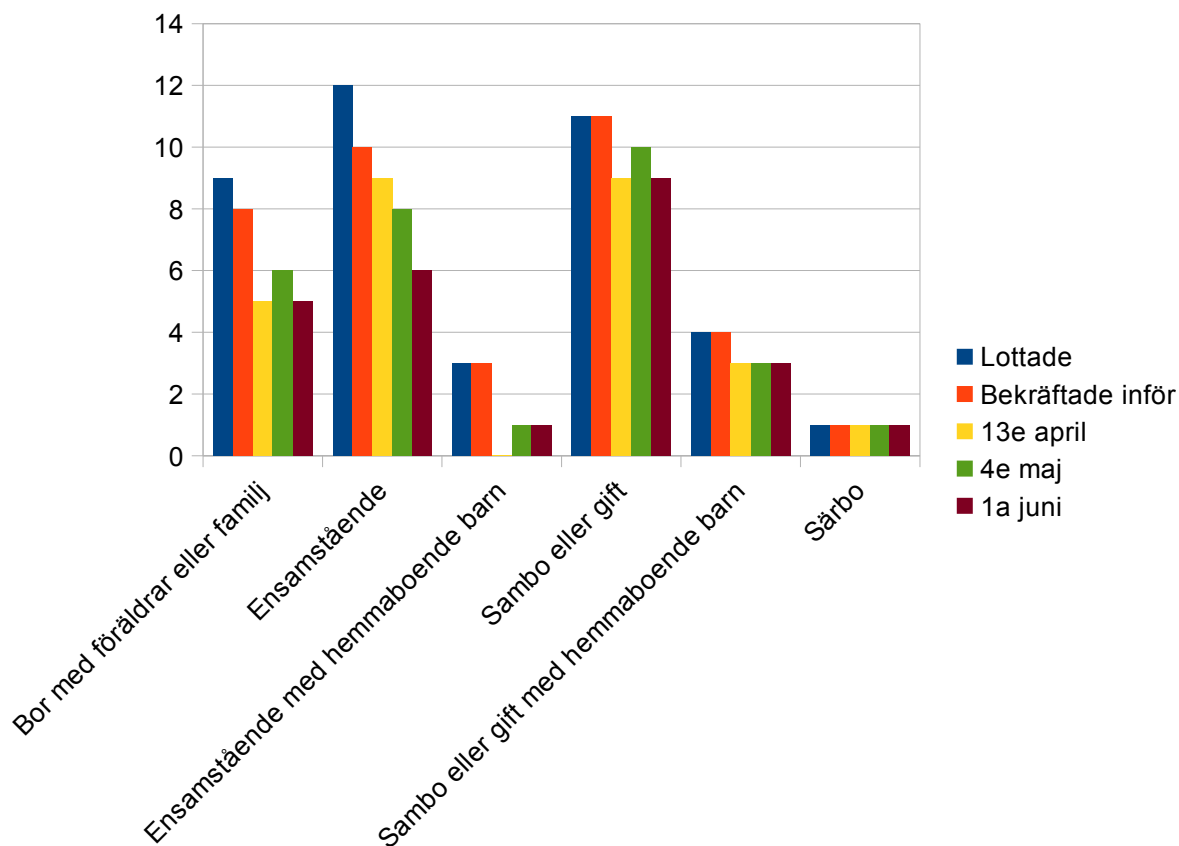
Primärområden

Boendetyp

Familjesituation

Statistikunderlag och idealbild

Mål: Samla statistiskt underlag och överväganden för att få en idealbild av ett mini-Göteborg så nära verkligheten som möjligt.

Beslut:

40 lottade deltagare ska rekryteras enligt idealbilden och komplementära lottningar ska göras vid eventuella avhopp för att försöka nå 40 deltagare vid första träffen, med ett slutmål om att 30 ska genomföra hela medborgarrådet.

Kategorier:

Ålder

Barn 0-15 år representerar över 17% av Göteborgs befolkning. För att se till att deras röster och intressen inkluderas i panelen väljer vi att överrepresentera gruppen 16-24 år genom att lägga till så många personer i den gruppen som hade kommit från gruppen 0-15 år om de hade kunnat delta.

För att säkra representativitet så kommer vi ha slå ihop alla åldrar över 75 för att kunna få lika många ur den gruppen som övriga åldersgrupper (indelade i 10-års åldersspann). Annars är det för

få för att få ihop några representanter för varje kategori. Vi har ingen övre åldersgräns.

Kön

Vi lägger till 1 person som tillhör kategori annat för att ge utrymme till underrepresenterad grupp som ej finns representerat i statistiska underlaget (för att rådet ska vara närmare verkligheten).

Utbildningsnivå

Vi får anta att statistikunderlaget som finns för gruppen 18-74 år motsvarar den bilden vi vill ha, även om överrepresentationen av åldersgruppen 16-24 år gör att färre i lottningen har haft chans att gå eftergymnasial utbildning än hela åldersspannet 18-74 år.

Vi lägger till kategorin "saknar utbildning" då detta också är en underrepresenterad grupp som behöver inkluderas även om det inte finns med i det statistiska underlaget.

Huvudsaklig inkomstkälla/sysselsättning

Dessa kategorier finns i statistikunderlaget från Göteborgs Stads Statistikdatabas (till vänster i tabell), till höger syns de enkätsvaralternativ som användes.

Kombinerade kategorier från Göteborgs Stads statistikdatabas	Enkätsvarkategorier vid anmälan
Arbetslös + Arbetsmarknadspolitisk åtgärd + Ekonomiskt bistånd	Arbetslös (du får A-kassa, ekonomiskt bistånd eller deltar i arbetsmarknadspolitisk åtgärd)
Ålderspensionär + Förtidspensionär	Pensionär
Sjuk + Vård av barn/anhörig	Sjukskriven, föräldraledig/gravid eller vård av barn/anhörig
Förvärvsarbete	Arbetar (du är anställd eller driver eget företag)
Saknar inkomst	Saknar inkomst
Studerande +(0-17 år, ej med i statistik)	Student (du studerar eller går i skola)

De kategorier med + i är två olika i statistiken som räknas samman för att få tillräckligt med deltagare i varje kategori för att minst 1 person ska representera varje kategori i medborgarrådet.

Primär områden

Vi använder data från 2023 (ej prognos).

För att se till att alla primära områden är ordentligt representerade och i samband med överrepresentationen av yngre Göteborgare blir Nordost överrepresenterad (+2) och centrum underrepresenterad (-2).

Boendetyp och familjesituation har vi ingen statistik på och dessa användes ej i lottningen utan samlades in vid anmälan för att få en förbättrad bild av rådets sammansättning. Vi kunde alltså inte bestämma någon idealbild för dessa då det saknas statistiskt underlag.

Hur fördelades den slumpmässiga inbjudan av brev och sms?

Totalt skickades 5000 sms och 2000 brev. Fördelningen är baserad på statistik om inkomstnivå, ålder och antaganden om förväntad svarsfrekvens, vilket resulterade i nedanstående fördelning.

Inkomstnivå

000tkr - 199tkr = 4257

199tkr - 434tkr = 1892

434tkr - ... = 851

Total: 7000

Ålder

16-17år = 547

18-24år = 2433

25-34år = 1903

35-44år = 518

45-54år = 250

55-64år = 229

65-74år = 177

75+år = 942

Total = 7000

The logo for Digidem Lab, featuring the words "DIGIDEM LAB" in a bold, white, sans-serif font, centered within a solid black rectangular background.

Denna sammanställning är gjord av Digidem Lab, 2024.